

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 16.10.2023 r.

Znak: WZPS-5.431.2.16.2023.KC-Ś

**Pani
Iwona Jolanta Kochel
Wójt
Gminy Bielice**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 6 – 8 września 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Bielice. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Gminy Bielice przy ul. Niepokalanej 34 oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach przy ul. Jana Pawła II 34.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnienia Nr 102/2023 z 25 lipca 2023 r., w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Sylwia Buczkowska – główny specjalista.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w dniach 3 – 4 czerwca 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach oraz w dniu 5 czerwca 2019 r. w Urzędzie Gminy Bielice, w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 8 września 2023 r.

Ustaień dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w ww. jednostkach, wyjaśnień udzielonych panią Anną Marię Kopacką, kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach oraz pracowników ośrodka.

Akta kontroli, str. 1 – 14

Działalność Gminy Bielice w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Bielice następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie w Gminie Bielice obowiązywały dwa programy wspierania rodziny: przyjęty uchwałą nr IX/58/19 Rady Gminy Bielice z dnia 30 października 2019 r. na lata 2019 – 2021 oraz przyjęty uchwałą nr XXVII/184/22 Rady Gminy Bielice z dnia 31 marca 2022 r. na lata 2022 – 2024. Biorąc pod uwagę 3-letnie okresy czasu wskazane w treści programów należy stwierdzić, że została zachowana ciągłość realizacji programów. Nie stwierdzono zatem nieprawidłowości w realizacji art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie, trzykrotnie przekazano Radzie Gminy Bielice sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Terminy przekazania były zgodne z obowiązującym w tym zakresie przepisem. We wszystkich sprawozdaniach ujęto potrzeby związane z realizacją zadań.

Z informacji przekazanych podczas kontroli wynika, że gmina podejmowała szereg działań w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wśród których znalazło się m. in.:

- objęcie rodzin pomocą w formie asystentury, pracy socjalnej, dożywiania dzieci, wsparcia rzeczowego i finansowego,
- zapewnienie rodzinom wsparcia specjalistycznego: poradnictwo w zakresie uzależnień, przemocy w rodzinie, wsparcie psychologiczne,
- zapewnienie dzieciom opieki w ramach działającej placówki wsparcia dziennego,
- wzmacnianie więzi rodzinnych, integracja mieszkańców w ramach pikników rodzinnych i imprez integracyjnych,
- realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych,
- zapewnienie asystentowi rodziny możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- współpraca podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach, sądy, placówki oświatowe, powiatowe centra pomocy rodzinie, poradnie specjalistyczne, kuratorzy, policja, placówki ochrony zdrowia.

Efektom podejmowanych działań była poprawa funkcjonowania rodzin w środowisku, zwiększenie świadomości rodzin o istniejących zagrożeniach oraz podniesienie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych.

Akta kontroli, str. 15, 39 – 57

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Podmiotem organizującym pracę z rodziną w Gminie Bielice jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach na mocy uchwały nr XXVI/126/13 Rady Gminy Bielice z dnia 26 czerwca 2013 r.

Akta kontroli, str. 16

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

W kontrolowanym okresie w gminie zatrudniony był jeden asystent rodziny, który posiadał kwalifikacje opisane w art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent realizował swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy. W ramach realizacji art. 12 ust. 2 ustawy, w kontrolowanym okresie uczestniczył w szkoleniach, warsztatach i konferencjach: „Oczekiwania wobec asystenta”, „Oblicza alkoholu”, „Dziecko w rodzinie”, „Szkoła dla rodziców”, „Dokumentacja pracy asystentów rodziny”. W ramach

podnoszenia swoich kwalifikacji brał również udział w spotkaniach ze specjalistami z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.

Akta kontroli, str. 58 – 60

4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych bez wsparcia asystenta.

W okresie objętym kontrolą asystent obejmował wsparciem 14, a na dzień kontroli 9 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, nie może przekroczyć 15. W związku z tym należy stwierdzić, że liczba asystentów w Gminie Bielice była adekwatna do występujących potrzeb gminy.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w gminie, na dzień kontroli, było 10 rodzin ze zdiagnozowanymi trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Jedna rodzina (.....) była objęta asystenturą w latach 2015 – 2018 z uwagi na nadużywanie alkoholu przez rodziców oraz brak należytej opieki nad dzieckiem, które od 2016 r. przebywa w pieczy zastępczej. Asystentura została zakończona z uwagi na brak efektów, o czym powiadomiono sąd. Obecnie sytuacja rodziny jest monitorowana przez asystenta, który cyklicznie proponuje rodzinie swoje wsparcie, jednak ta odmawia. W trakcie kontroli pouczone, aby pozyskiwać pisemne potwierdzenie ww. odmowy.

Akta kontroli, str. 32, 181 – 183

2) Wsparcie asystenta

Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej ośmiu przypadków rodzin objętych wsparciem w kontrolowanym okresie, tj.:

- 1) rodzina – matka z trójką dzieci, w tym dwoje, które osiągnęły pełnoletność w trakcie trwania asystentury. Rodzina objęta wsparciem asystenta od 2013 r. ze względu na nadużywanie alkoholu i podejrzenie zaniedbywania dzieci. W 2021 r. klientka została zobowiązana do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: monitorowanie relacji panujących w rodzinie, obserwacja funkcjonowania rodziny, współpraca ze środowiskiem szkolnym dzieci i kuratorem. W efekcie asystentury kobieta podjęła leczenie odwykowe, a po jego zakończeniu skorzystała z pomocy grupy wsparcia, uczestniczyła w zebraniach szkolnych dzieci, wyremontowała mieszkanie. Z dokumentacji rodziny wynika, że obecnie sytuacja rodziny ustabilizowała się. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, że asystentura trwa w rodzinie już 10 lat, pod rozwagę poddaję zakończenie asystentury, po uprzednim pozyskaniu właściwego postanowienia sądu w tym zakresie.
- 2) rodzina – ojciec z trójką dzieci, w tym dwoje, które osiągnęły pełnoletność w trakcie trwania asystentury. Rodzina objęta wsparciem asystenta od 2018 r. z uwagi na trudności opiekuńczo – wychowawcze oraz nadużywanie alkoholu. W 2020 r. ojciec został zobowiązany do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: pomoc w przygotowaniu pism urzędowych, monitorowanie czystości w domu, nauki, współpraca ze środowiskiem szkolnym oraz z dzielnicowym. W efekcie ww. działań ojciec nawiązał współpracę ze szkołą syna, sytuacja rodziny uległa znacznej poprawie. Z uwagi na powyższe oraz ze względu na długi okres współpracy z rodziną pod rozwagę poddaję

- zakończenie asystentury w rodzinie, po uprzednim uzyskaniu właściwego w tym zakresie postanowienia sądu.
- 3) rodzina – rodzice z dwójką dzieci, z których jedno osiągnęło pełnoletność w trakcie trwania asystentury. Rodzina objęta asystenturą od 2019 r. ze względu na problemy opiekuńczo – wychowawcze z córką oraz podejrzenie nadużywania alkoholu przez matkę. W 2020 r. rodzina została zobowiązana do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Wśród działań asystenta znalazło się m. in.: obserwacja relacji panujących w rodzinie, współpraca ze środowiskiem szkolnym, psychologiem, kuratorem, urzędem gminy. Podczas trwania asystentury kobieta uzyskała orzeczenie lekarskie o niepełnosprawności w stopniu znacznym (uszkodzenie mózdzku). Mimo to asystent sporządzał kolejne plany pracy z rodziną we współpracy z klientką, która nie była w stanie wykonać działań ujętych w planie. W rzeczywistości działania te spadły na klienta. Brak potwierdzenia, że plan pracy był z nim konsultowany. Podczas kontroli udzielono instruktażu w tym zakresie.
 - 4) rodzina – matka z dwójką dzieci. Rodzina objęta asystenturą od 2018 r. z uwagi na zaniechania wobec dzieci oraz nadużywanie alkoholu przez matkę. W wywiadzie środowiskowym odnotowano, że kobieta jest osobą agresywną, wychodzi z domu pozostawiając dzieci bez opieki. Podczas pierwszej wizyty asystenta w rodzinie, pozyskał on informację od córki, że matka ją bije i szarpie. Natomiast babcia poinformowała asystenta, że często zamykają się z wnuczką przed klientką z uwagi na jej agresję. W dokumentacji rodziny znajdowało się potwierdzenie, że policja wszczęła procedurę Niebieskiej Karty z uwagi na przemoc klientki wobec swojej matki. Zabrakło ww. działań ośrodka po pozyskaniu informacji o możliwej przemocy wobec dziecka. Z oświadczenia złożonego podczas kontroli wynika, że w ocenie ośrodka nie stwierdzono potrzeby założenia Niebieskiej Karty, ponieważ oceniono, że był to konflikt rodzinny, którego podłożem była sytuacja zdrowotna klientki oraz podejrzenie manipulacji wnuczką ze strony babci. Z uwagi na fakt, że sytuacja ta miała miejsce w 2018 r., tj. przed okresem objętym kontrolą poprzestając na pouczeniu, aby każdorazowo, po podjęciu informacji o podejrzeniu przemocy w rodzinie podejmować odpowiednie działania. Ośrodek przekazywał informacje o nieprawidłowościach w rodzinie do właściwego sądu, jednak z pominięciem podejrzenia występowania w niej przemocy. W 2018 r. zostało wszczęte postępowanie o ograniczenie kobiecie władzy rodzicielskiej. Dzieci zostały umieszczone u babci. W tym samym roku kobieta podjęła leczenie psychiatryczne, w styczniu 2019 r. zdiagnozowano u niej zaburzenia afektywne dwubiegunowe oraz epizod ciężkiej depresji. Po zakończeniu leczenia, kobieta zaczęła angażować się w opiekę nad dziećmi (spędzanie czasu wolnego, pomoc w nauce), obowiązki domowe oraz poszukiwanie pracy. W związku ze złożeniem pisma do sądu o przywrócenie władzy rodzicielskiej, kobieta została poddana badaniu psychiatrycznemu, na podstawie którego wydano opinię o tym, że dzieci mogą wrócić pod opiekę matki. W marcu 2020 r. kobieta odzyskała władzę rodzicielską. W grudniu 2020 r. została zakończona asystentura. Monitoring sytuacji rodziny prowadzony przez asystenta w formie wizyt w środowisku i współpracy z podmiotami zewnętrznym trwał do czerwca 2021 r.
 - 5) rodzina – partnerzy z piątką dzieci. Rodzina objęta asystenturą od 2020 r. z uwagi na nadużywanie alkoholu przez matkę oraz podejrzenia zaniechań wobec dzieci. Działania ujęte w planie pracy z rodziną były zaadresowane do obu partnerów, natomiast na dokumencie widniał podpis tylko jednego z nich. Podczas kontroli udzielono instruktażu w tym zakresie. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: kontakt ze środowiskiem szkolnym, motywowanie klientów do remontu mieszkania, propozycja udziału w szkole dla rodziców, złożenie wniosku do

sądu o wgląd w sytuację rodziny, kontakty z dzielnicowym. Z wpisów asystenta wynika, że większość jego wizyt w środowisku odbywała się do godziny 15.00, sporadycznie były to wizyty w godzinach późniejszych. Z uwagi na powyższe, część wizyt odbywała się w godzinach, gdy opiekę nad dziećmi sprawował ich wujek (rodzice w pracy). Takie działania zdaniem kontrolujących mijają się z ideą asystentury, która nakierowana jest na pracę z rodzicami, a nie z ich krewnymi. Ponadto zwrócić uwagę na możliwość obserwacji relacji panujących w rodzinie oraz sposobu sprawowania opieki nad dziećmi przez rodziców. Udzielono instruktażu w tym zakresie. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze.

- 6) rodzina – matka z synem, dwoje dzieci w pieczy zastępczej. Rodzina objęta asystenturą od maja 2022 r., po pozyskaniu informacji z Gminy Gryfino, w której wcześniej przebywała, o nieprawidłowościach w rodzinie. W wywiadzie środowiskowym wskazano nadużywanie alkoholu oraz podejrzenie przyjmowania narkotyków. Po pojawieniu się na terenie Gminy Bielice kobieta zamieszkała u swojej matki na okres dwóch miesięcy. W tym czasie asystent pomagał kobiecie znaleźć mieszkanie, a gdy to się nie udało pozyskano dla niej miejsce w schronisku dla samotnych matek w Stargardzie, gdzie zamieszkała w sierpniu 2022 r. W związku z powyższym asystentura została zakończona. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach wystosował do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie pismo z prośbą o objęcie kobiety asystenturą.
- 7) rodzina – partnerzy z dwójką dzieci. Rodzina objęta wsparciem asystenta od stycznia 2023 r. W grudniu 2022 r. do ośrodka wpłynęła anonimowa informacja o nadużywaniu alkoholu i awanturach w rodzinie. Ośrodek wystosował zapytanie do policji o ewentualne interwencje w rodzinie, uzyskał informację o dwóch interwencjach dotyczących kłótni, nie potwierdzono, że w rodzinie występuje nadużywanie alkoholu. Plan pracy z rodziną zawierał zadania dla obojga partnerów, na dokumencie widniał podpis tylko jednego z nich. W trakcie kontroli udzielono instruktażu w tym zakresie. Wśród działań podejmowanych przez asystenta znalazło się m. in.: obserwacja dzieci pod kątem ewentualnej przemocy, pomoc w przygotowaniu posiłków, rozmowy na temat wydatków, motywowanie do podjęcia pracy przez klienta, konsultacje z pracownikiem socjalnym. Podczas kontroli zwrócono uwagę, że asystent odbywał wizyty w środowisku zamieszkania rodziny głównie do godziny 15.00, 16.00. Odnotowano jedną wizytę do godziny 18.45. Udzielono instruktażu w tym zakresie. Na dzień kontroli rodzina pozostawała w asystenturze.
- 8) rodzina – rodzice z jednym dzieckiem. Rodzina objęta asystenturą od maja 2021 r. ze względu na nieprawidłową opiekę nad dzieckiem oraz jego zachowanie. Chłopiec chory na cukrzycę, nie chce przyjmować leków, agresywnie reaguje na rodziców, kiedy ci chcą podać mu lek lub zbadać poziom cukru, zagrożony oceną niedostateczną z dwóch przedmiotów szkolnych, zaproponowano konsultacje ze szkolnym psychologiem, ale odmówił. Odmówił również udziału w zajęciach placówki wsparcia dziennego. W lipcu 2021 r. wszczęto postępowanie w sprawie demoralizacji chłopca i przyznano mu kuratora. W tym samym miesiącu poradnia psychologiczno – pedagogiczna wystawiła orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym. We wrześniu 2021 r. chłopiec hospitalizowany ze względu na pogorszenie stanu zdrowia, zaobserwowano ślady po samookaleczaniu się. Został poddany konsultacjom psychiatrycznym i psychologicznym. Ponownie w listopadzie 2021 r. znaczne pogorszenie stanu zdrowia. W grudniu 2021 r. interwencja policji ze względu na agresję chłopca wobec rodziców. Rodzice złożyli do sądu wnioski o umieszczenie chłopca w młodzieżowym

ośrodka wychowawczym, co nastąpiło w styczniu 2022 r. Po tym fakcie zakończono asystenturę. Sytuacja rodziny była monitorowana przez okres 6 miesięcy w formie wizyt asystenta w środowisku jej zamieszkania. W trakcie kontroli stwierdzono, że plan pracy z rodziną został podpisany tylko przez matkę pomimo zadań skierowanych do obojga rodziców, brakowało oceny końcowej, a w ocenie sytuacji rodziny z listopada 2021 r. brakowało wskazań do zakończenia asystentury, notatki z wizyt w rodzinie oraz kontaktów z kuratorem prowadzone zbyt ogólnikowo. Udzielono instruktażu w tym zakresie.

We wszystkich analizowanych przypadkach pozyskano zgody rodzin na objęcie ich asystenturą. Plany pracy z rodzinami były sporządzane bez zbędnej zwłoki i konsultowane z właściwym pracownikiem socjalnym.

Analizie poddano 25 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. W jednym przypadku (.....) przekroczono termin dokonania ww. oceny o 3 dni. Z oświadczenia złożonego podczas kontroli wynika, że przekroczenie to wynikało z mylnej interpretacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez asystenta rodziny. W związku z tym, że przekroczenie dokonania okresowej oceny sytuacji rodziny nie miało wpływu na jej funkcjonowanie, przestaję na pouczeniu w tym zakresie.

Akta kontroli, str. 33 – 36, 61 – 183

4). Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej

Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie czworo dzieci z trzech rodzin. W kontrolowanym okresie, w 2021 r. w pieczy umieszczono dwoje dzieci. Analizie poddano sytuację wszystkich dzieci, pod kątem działań podejmowanych przez ośrodek przed i po umieszczeniu ich w pieczy zastępczej.

- 1) dziecko – umieszczone w pieczy zastępczej u dziadków we wrześniu 2016 r. w wyniku porzucenia przez matkę, która została pozbawiona władzy rodzicielskiej. W 2020 r. kobieta pojawiła się na terenie Gminy Bielice, zamieszkała z rodzicami sprawującymi pieczę na jej synem. Zadeklarowała, że podejmie działania celem odzyskania władzy rodzicielskiej. W czerwcu 2020 r. kobieta została objęta asystenturą. Od sierpnia 2020 r. kobieta ponownie opuściła teren gminy, w związku z czym asystentura została zakończona. Obecnie brak możliwości pracy z rodziną.
- 2) rodzeństwo – w lutym 2021 r. matka porzuciła starszą córkę (umieszczona w rodzinie zastępczej u cici) i opuściła teren gminy z młodszą. Po dwóch miesiącach porzuciła drugie dziecko, które zostało umieszczone w rodzinie zastępczej u babci. Dzieci pochodzą od różnych ojców, z których jeden nie przebywa na terenie Gminy Bielice, drugi przebywał w zakładzie karnym. Obecnie brak możliwości pracy na rzecz powrotu dzieci.
- 3) dziecko – dziecko umieszczone w pieczy zastępczej w październiku 2016 r. Asystent prowadził pracę z rodziną w latach 2015 – 2018, która została zakończona z uwagi na brak efektów, o czym powiadomiono sąd. Z dokumentacji rodziny wynika, że raz w roku pracownik ośrodka proponuje rodzicom skorzystanie z asystentury, na co nie wyrażają zgody. Podczas kontroli wskazano, aby dokumentować odmowę rodziny na wsparcie asystenta.

W kontrolowanym okresie asystent nie współpracował z rodzinami z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w 2021 r. do ośrodka wpłynęły 2 zaproszenia do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Asystent nie uczestniczył w ww. posiedzeniach z uwagi na fakt, że rodzice dzieci nie przebywali na terenie Gminy Bielice. Przekazano informacje na temat rodziny do właściwego podmiotu. W 2022 r. ośrodek otrzymał 5 zaproszeń. Asystent nie uczestniczył w żadnym posiedzeniu z uwagi na fakt, że: rodzice nie przebywali na terenie

gminy – 3 posiedzenia oraz rodzice odmówili współpracy z asystentem – 2 posiedzenia. Do właściwych podmiotów zostały przekazano pisemne informacje na temat ww. rodzin.

Akta kontroli, str. 24, 36 – 38

5). Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa

Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas kontroli Gmina Bielice zapewnia swoim mieszkańcom możliwość skorzystania ze specjalistycznego wsparcia w formie poradnictwa psychologicznego w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto mieszkańcy gminy mogą skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej, zapewnionej przez powiat pyrzycki. Informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistów znajdują się na stronie BIP Urzędu Gminy Bielice, Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach oraz na tablicy informacyjnej ośrodka.

Akta kontroli, str. 25 – 27

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach, gmina podejmuje działania promujące ideę rodzin wspierających poprzez bieżącą pracę asystenta rodziny w środowisku lokalnym oraz umieszczenie informacji w ww. zakresie na stronie BIP ośrodka. W okresie objętym kontrolą, ze względu na brak kandydatów nie podpisano żadnej umowy na pełnienie funkcji rodziny wspierającej, natomiast w przypadku pozyskania kandydatów do pełnienia tej roli, gmina zapewni w swoim budżecie środki na ten cel.

Akta kontroli, str.

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Bielice funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego, prowadzona w formie pracy podwórkowej. Została powołana na mocy uchwały nr IX/59/19 Rady Gminy Bielice z dnia 27 listopada 2019 r. Zapewnia 15 miejsc dla dzieci. Funkcjonuje w strukturach organizacyjnych ośrodka, którego kierownik jest jednocześnie kierownikiem placówki i posiada wymagane na tym stanowisku kwalifikacje. W wyniku analizy regulaminu organizacyjnego placówki stwierdzono, że:

- cel główny, cele szczegółowe oraz zadania ujęte w regulaminie odnoszą się w głównej mierze do placówki wsparcia dziennego funkcjonującej w formie opiekuńczej, nie podwórkowej,
- nie ujęto wszystkich zadań określonych dla placówki wsparcia dziennego funkcjonującej w formie pracy podwórkowej,
- cele i zadania ujęte w regulaminie placówki są nieadekwatne do jej funkcjonowania, tj., jeden raz w tygodniu,
- błędnie wskazano, że placówką kieruje wychowawca,
- błędnie określono zadania wychowawcy placówki,
- nie ujęto współpracy placówki z podmiotami leczniczymi,
- ujęto niezgodny z ideą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapis o możliwości zawieszenia dziecka w prawach uczestnika placówki czy skreślenie go z listy w przypadku nieprzestrzegania zasad regulaminu placówki.

Podczas kontroli przekazano powyższe uwagi celem wprowadzenia odpowiednich zmian w regulaminie organizacyjnym placówki. Jednocześnie pod rozważę poddano możliwość przekształcenia ww. placówki w formę opiekuńczą i wydłużenia jej funkcjonowania.

Akta kontroli, str. 184 – 191

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach informacje o sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pozyskiwane są w trakcie wizyt pracowników ośrodka w środowisku lokalnym oraz współpracy przedstawicieli poszczególnych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny (asystent rodziny, policja, pedagodzy szkolni, pielęgniarka środowiskowa, kuratorzy).

Na dzień kontroli, w gminie była jedna rodzina zagrożona kryzysem, która nie była objęta asystenturą. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach pozyskał informację ze środowiska lokalnego, że w rodzinie z małoletnimi dziećmi dochodzi do nadużywania alkoholu. Po wejściu w środowisko zamieszkania rodziny, asystent nie potwierdził ww. informacji. Z dokumentacji przedstawionej przez jednostkę wynika, że monitoring sytuacji rodziny prowadzony jest przez asystenta w ramach wizyt w miejscu jej zamieszkania raz w miesiącu. Do zadań asystenta nie należy monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Asystent podejmuje współpracę z rodziną po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego, złożeniu przez niego wniosku, a następnie przyznaniu rodzinie asystenta i ostatecznie po uzyskaniu zgody rodziny na objęcie jej taką formą wsparcia. Ponadto ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa prowadzenie monitoringu przez asystenta tylko w tych w rodzinach, w których wcześniej prowadzona była asystentura.

Akta kontroli, str. 22

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Dostęp do informacji i poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz kobiety w ciąży wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz Program kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴ został zamieszczony na stronach BIP Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach. Każdego roku ośrodek przekazuje poszczególnym sołectwom informację na temat poradnictwa psychologicznego. Ponadto gmina zapewnia wsparcie asystenta w tym zakresie. Opracowano również lokalny informator „Za życiem”.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, w kontrolowanym okresie nie było rodzin, które skorzystały z jednorazowego świadczenia opisanego w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy „Za życiem”.

Akta kontroli, str. 28, 192 – 194

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

W ramach realizacji art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w kontrolowanym okresie, Wójt Gminy Bielice przeprowadził pięć kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach, w ramach których kontroli poddano również funkcjonowanie

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 ze zm.).

placówki wsparcia dziennego. Wszystkie kontrole miały pozytywny wynik .

Akta kontroli, str. 19, 30,

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W latach 2021-2023 gmina przeznaczyła na ten cel łącznie 149.432,46 zł.

Akta kontroli, str. 23

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazywała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁵.

Akta kontroli, str. 20

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest sposób zabezpieczający przed dostępem osób nieuprawnionych.

Akta kontroli, str. 20

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych:

• w dniach 3 – 4 czerwca 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach:

- 1) zalecenie w brzmieniu „sporządzać okresowe oceny sytuacji rodzin objętych asystenturą zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” **zostało zrealizowane,**
- 2) zalecenie w brzmieniu „ujmować przewidywane efekty oraz terminy realizacji działań w planach pracy z rodzinami, o czym mowa w art. 15 ust. 3 ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 3) zalecenie w brzmieniu „opracowywać plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej, w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy” - **z uwagi na brak ww. rodzin brak możliwości weryfikacji zalecenia,**
- 4) zalecenie w brzmieniu „zachować ciągłość w zatrudnianiu asystenta rodziny w celu zapewnienia wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności, o czym mowa w art. 176 pkt 3 lit. a ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 5) zalecenie w brzmieniu „zatrudnić na stanowisku asystenta rodziny osobę, która spełnia wymagania ujęte w art. 12 ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 6) zalecenie w brzmieniu „przed nawiązaniem stosunku pracy z osobą mającą pracować z rodzinami, weryfikować jej dane w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy

⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym” **zostało zrealizowane.**

• **w dniu 5 czerwca 2019 r. w Urzędzie Gminy Bielice:**

- 1) zalecenie w brzmieniu „zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” **zostało zrealizowane,**
- 2) zalecenie w brzmieniu „ utworzyć placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit. c ustawy” **zostało zrealizowane,**
- 3) zalecenie w brzmieniu „sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną” **zostało zrealizowane.**

Akta kontroli, str. 195 – 197

Podsumowanie ustaleń kontroli:

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości: prowadzenie monitoringu w rodzinie zagrożonej kryzysem przez osobę nieuprawnioną.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości: błędna interpretacja przepisów.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości: monitorowanie sytuacji rodziny zagrożonej kryzysem przez osobę nieuprawnioną.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Wójt Gminy Bielice, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach, asystent rodziny.

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 6/2023

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Wójt Gminy Bielice,
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski.

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Bielice w zakresie wspierania rodziny

**wydaję zalecenie
zwykłe:**

monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzić przez osobę uprawnioną.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

.....

Zespół inspektorów:

.....
długotrwała nieobecność pracownika

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....
Na oryginale właściwe podpisy